

Kim Jäämeri

Asiantuntijapuheenvuoro

Kenraaliluutnantti Kim Jäämeri toimii Suomen sotilasedustajana Euroopan unionissa ja Natossa. Hän on palvellut pitkän ja monipuolisen uran Suomen puolustusvoimissa. Jäämeri valmistui Kadettikoulusta vuonna 1987 ja on toiminut muun muassa hävittäjä- ja koelentäjänä sekä US NAVY -koulutuksen jälkeen Suomen ensimmäisen Hornet-yksikön päällikkönä. Jäämeri on valmistunut Ranskan sotakorkeakoulusta ja toimi 2001-2004 Brysselissä kenraali Hägglundin sotilasavustajana EU:n sotilaskomiteassa. Valtakunnallisten maanpuolustuskurssien johtajana hän toimi 2007-2010 sekä Ilmavoimien komentajana vuosina 2014–2017. Vuodesta 2017 vuoteen 2022 Jäämeri toimi Puolustusvoimien strategiapäällikkönä ja vastasi strategian muotoilusta, puolustussuunnittelusta ja suorituskykyjen kehittämisestä sekä Natoon liittymisen valmistelusta.

Kuvailisitko Suomen matkaa Naton täysjäseneksi?

Suomen Nato-jäsenyyden muutaman kuukauden valmistelu mahdollisti keskeisimpien hallinnonalojen, kuten puolustus-, ulko- ja oikeusministeriöiden, huolellisen suunnittelun. Naton prosessi selvensi uusille jäsenille asetettavat vaatimukset, mukaan lukien valtiosopimukset ja muut liittymiseen liittyvät juridiset seikat. Suomella on ollut myös mahdollisuus määrittää omaa linjaansa ja kansallisia tavoitteitaan liittoumassa. Niiden saavuttamisessa olemme onnistuneet erinomaisesti.

Vaikka jäsenyys on merkittävä uudelleenorientoituminen, se ei ole Suomen puolustusteollisuudelle vallankumouksellinen muutos. Suomi on tehnyt yhteistyötä Nato-maiden, kuten Norjan, Tanskan, Saksan

ja Britannian, kanssa jo vuosikymmeniä. Suomalainen teollisuus on kilpaillut näiden maiden taloudellisessa toimintaympäristössä, joten Nato-jäsenyyden mukanaan tuomat hyödyt eivät ole Suomelle kokonaan vieraita.

Kyseessä on kuitenkin statusmuutos. Nato-jäsenyyden myötä Suomelle avautui pääsy laajoihin arkistoihin ja asiakirjaliikenteeseen sekä osallisuus komiteoiden ja työryhmien toimintaan, mikä tuo arvokasta tietoa myös puolustusteollisuudelle ja talouselämälle. Suomen on päästävä jäsenyyden hyödyntämisessä vähintään samalle tasolle kuin vanhat jäsenmaat ja mielellään pyrittävä vielä parempaan. Tämä edellyttää selkeitä vastuita ja tehokasta koordinaatiota.

Tiedonkulku ja suunnittelu eri hallinnonalojen ja intressiryhmien välillä on keskeistä. Suomen on opeteltava myös jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja varmistettava, ettei arvokasta tietoa jää hyödyntämättä. Ruotsi etenee Nato-jäsenyyden hyödyntämisessä vauhdilla ja sen esimerkki tarjoaa vertailupohjaa.

On myös arvioitava, miltä osin Suomen talouselämä on ollut valmis Nato-jäsenyyteen. Osa yrityksistä oli tehnyt valmisteluja ja käynyt keskusteluja Brysselissäkin, mutta prosessin nopeus saattoi yllättää monet. Turvallisuuspoliittinen ja sotilaallinen analyysi ehdittiin tehdä, ja nyt on aika nostaa teollisuuden ja talouselämän toimijat samalle tasolle.

Miten Euroopassa ja Natossa nähdään suomalainen puolustusteollisuus ja sen kyvykkyys?

Suomella on puolustusteollisuudessa kilpailukyky kunnossa, erityisesti teknologisessa ja tuotannollisessa mielessä, ja kansainvälisissä tarjouskilpailuissakin on pärjätty suurempien joukossa. Nyt Suomen maine on kuitenkin erityisen hyvä erityisesti Natossa Venäjän tunteuksen ja oman maan puolustamiseen liittyvien valintojen ansiosta. Tällä hetkellä Suomi on suhteellisesti vahvempi kuin monet muut Nato-maat. Tämä on antanut Suomelle mahdollisuuden erottua, mutta

samalla on tärkeää, että Suomi ei jää itsetyytyväiseksi vaan kehittää jatkuvasti omaa puolustuskykyään ja puolustusteollisuuttaan.

Suomen puolustusteollisuus on kiinnostava monille ulkomaisille toimijoille, koska Suomen teknologiavalinnat ja tuotteet perustuvat vahvaan puolustuskykyyn juuri Venäjän uhkaa vastaan. Myös laatu ja luotettavuus ovat keskeisiä tekijöitä. Nyt on tärkeää hyödyntää tarpeiden ikkuna ja edistää Suomen puolustusteollisuuden vientimahdollisuuksia, etenkin kun EU:n ja Naton yhteistyö voimavarojen rakentamisessa saattaa vihdoinkin edistyä. Linjakkaampi työnjako voi mahdollistaa eurooppalaista rahoitusta Naton puitteissa tarvittaviin suorituskykyihin ja siten suomalaisenkin viennin edistämisen. Suomen puolustusteollisuuden on oltava valmis hyödyntämään EU:n ja Naton yhteistyön kehitys.

Miten suomalaisen puolustushallinnon ja puolustusteollisuuden yhteistyötä tulisi kehittää?

Puolustusteollisuuden, etujärjestöjen ja valtionhallinnon välinen yhteistyö on avainasemassa. On tärkeää, että Suomen malli ei rajoitu pelkästään puolustus- ja ulkoasiainhallintoihin, vaan siihen osallistuvat myös muut ministeriöt ja virastot kuten Business Finland. Suomen puolustusteollisuuden tulevaisuus ei ole pelkästään puolustusvoimien hankintojen myymistä muille maille, vaan on tärkeää kehittää laajempaa yhteistyötä ja ekosysteemejä, joihin kuuluu myös pienyritystoimijoita ja alihankkijoita.

Yhteistyön syventäminen on olennaista, mutta markkinointi on aina ensisijaisesti puolustusteollisuuden vastuulla, samoin valtionhallinnon tukitarpeiden ja -mahdollisuuksien tunnistaminen.